

ULOGA VJERE U VOJSCI: MOJE ISKUSTVO

Jessica MEYERAAN¹

Brigadni general američkih Zračnih snaga

Zamjenik direktora EUCOM-a

SAŽETAK: Danas kada u svijetu bujaju ratovi u kojima se koriste razorni sofisticirani sistemi i naoružanje, a čiji rezultati odnose hiljade ljudskih života i uništavaju se spomenici svjetske kulturne baštine, nanovo se postavlja pitanje morala i etičkih principa po kojima vojska funkcionira. U ovom radu je predstavljeno iskustvo jednog američkog generala i poimanje značaja vjerske službe u vojsci. Ovaj tekst čini se posebno interesantnim i značajnim imamo li u vidu činjenicu da je vjerska služba u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama Bosne i Hercegovine formirana i koncipirana po modelu uspostave i djelovanja vjerske službe u vojsci Sjedinjenih Američkih Država.

Ključne riječi: vojska, vjera, kapelan, vjerski službenik u vojsci

OVAJ GOVOR ŽELIM ZAPOČETI porukom dubokog i iskrenog poštovanja prema svima vama, rukovodiocima vjerskih službi u vojsci, kao braniteljima slobode, mira i stabilnosti. Hvala vam za misiju posvećenu onima koji je trebaju, a to su vaši lideri i komandanti, koje usmjeravate i savjetujete. Vaše dužnosti su ogromne, utjecaj snažan i dalekosežan, a vaša uloga u činjenju vojske stabilnom veoma važna.

Moje prvo značajnije upoznavanje s kapelanstvom u vojsci dogodilo se kada sam bila kandidat za oficira na američkom koledžu u Odjelu za obuku rezervnih oficira ili ROTC programu. Tokom ljeta, između druge i treće godine koledža završila sam četverosedmične instrukcije iz terenske obuke. U vrijeme te obuke imali smo trodnevne instrukcije bazirane

na vještinama preživljavanja. Grupa od približno stotinu kadeta, podijeljenih u pet letova, iskrcana je usred šume s instruktorom za preživljavanje, nekoliko predmeta koji su činili opremu za preživljavanje (lopatica, nož i padobran) i par kutija granolapločica. Bilo je to mučno i neponovljivo iskustvo, a u svemu tome kiša i insekti bili su neumoljivi. A onda...

U nedjelju u jutro posljednjeg dana, dok smo nastojali osušiti sebe i opremu, prišao nam je oficir. Podučeni da pozdravljamo sve što se kreće, skočili smo na noge, usmjerili pažnju, pozdravili i iskazali odgovarajuću vojničku poštu. Oficir je odmah opustio situaciju i predstavio se kao kapelan Scott. Pomislila sam da sam pogrešno razumjela, da je rekao kapetan Scott ili tako nekako. "Dobro jutro, kapetane Scott", rekla

sam. Ljubazno me je ispravio jer je bio major i kapelan, što sam odmah razumjela čim sam vidjela čin na njegovoj kragni. Ali, na njegovoj kapi bio krst. Zamolila sam ga da objasni.

Moj odgoj nije uključivao aktivnu religijsku praksu. Iskreno, nisam znala šta kapelan znači, i uvijek sam mislila neka svako radi ono što želi u uniformi. Tokom provedenog vremena zajedno, tog nedjeljnog jutra naučila sam šta kapelanstvo u vojsci znači i uživala u maloj vjerskoj kancelariji koju je vodio kapelan Scott. Ne sjećam se mnogo te kancelarije, ali ono čega se sjećam jeste ovo ostvarenje – Zračne snage (uskoro moje Zračne snage) promovirale su duhovno zdravlje. To je bilo tako važno da su Zračne snage ne samo ugradile molitvu u svoju dnevnu obuku, nego su učinile da cijeli jedan tim oficira bude

¹ General Jessica Meyeraan je zamjenik direktora EUCOM-a u oblasti partnerstva i raketne odbrane. Karijerni je oficir vojske Sjedinjenih Američkih Država i

nosilac brojnih priznanja u bogatoj vojnoj karijeri. Uz njenu i dozvolu glavnog kapelana EUCOM-a Kleet Barcalya donosimo ovaj značajan govor o ulozi vjere

u vojsci prezentiran u Berlinu 30. januara 2020. godine na završnom dijelu 31. Međunarodne konferencije rukovodilaca vjerskih službi u vojsci (op. prevodioca).

angažiran i posvećen upotpunjavanju mojih duhovnih potreba. Bilo je to iskustvo koje me je nanovo gradilo.

Još sam jedno formativno iskustvo zaimala utjecajem kapelanstva u vojsci. Bila sam na križnom putu. Prakticirala sam svoju vjeru vezujući se za nju samo fizički. Kapelanov asistent pomogao mi je da shvatim bogatstvo življenja vjere, potpuno joj se predajući, i tijelom i srcem. Pohađala sam kurs koji je trajao mjesec i po sredinom svoje karijere u Norfolku, u Virdžiniji. Kroz aktivni studentski angažman kapelanovog asistenta u školi, vezala sam se za proučavanje Biblije zajedno s grupom kolega i instruktora. Bilo je to sasvim novo iskustvo u mojoj vojnoj karijeri. Da skratim dugu priču. Tokom školovanja, kao rezultat ovog živopisnog angažmana, vezala sam se za ovu duhovnu zajednicu – utemeljenu na brizi o ljudima – koja mi je pomogla da razumijem važnost reda i balansiranja životnih prioriteta. Ponašala sam se tako da su moji prioriteti bili: karijera, porodica, vjera, a onda sam naučila da je mnogo uspješniji i održiviji poredak: vjera, porodica, karijera. Sjećala sam se citata iz Biblije: “Budi predan Bogu štogod činio/la i tvoji planovi će se realizirati” (Biblija, 16:3).

Mnogo godina kasnije, dok sam služila našem štabu radeci i sazrijevajući u ISR-u (Odjelu za obavještanje, prismostru i izviđanje), čija se uloga odnosila na ratna dejstva, još sam dublje shvatila značaj kapelanstva u vojsci. Imali smo mlade pilote koji su vršili procjene i pružali podršku komandirima u Afganistanu i Iraku. Veoma brzo postalo je primjetno da su, imajući u vidu šta su gledali i radili, bili u potrebi za duhovnom pomoći kako bi ostali zdravi i funkcionalni. Tada je djelovanje naših kapelana postalo najkorisnije za kolege koji su trebali sigurno pročišćenje. To nisu uobičajeni poslovi kapelana. Radila sam sa šefom kapelana u našem štabu koji se veoma zalagao za kapelane i obavještajce pogođene takvom vrstom posla.

Ovaj posljednji primjer ukazuje na važnost duhovnog zdravlja naših ljudi jednako kao i na njihove borbene kompetencije. Kazujući o predispozicijama naših vojnika, mornara, pilota i marinaca za borbu, mi to činimo holistički – govorom o borbenosti, otpornosti i fizičkoj spremnosti. Ova dva koncepta – snaga duha i fizička kompetencija – nevjerovatno su povezana u svojoj funkcionalnosti.

Moraš imati snagu da bi bio izdržljiv. Svjesna sam da “propovijedam onim koji propovijedaju” kada kažem da ta sposobnost nije ograničena time koliko trbušnjaka i sklekova pripadnik može učiniti, ili pak koliko brzo ili daleko može trčati, već da u nju treba inkorporirati sve aspekte: psihičke, mentalne, socijalne i duhovne. Kapelanstvo u vojsci je instrument koji snaži i čini svjesnim te vrijednosti. Kapelani i njihovi asistenti isto tako doprinose izgradnji fizičke sposobnosti i otpornosti u društvenom, mentalnom i psihičkom smislu. Vi gradite odnose s onima koji ukazuju brigu drugima, koji su servis drugima kako biste na cjelovit način brinuli o našim pripadnicima.

Jevrejski filozof Majmonides podučio nas je u 12. stoljeću: “Ako čovjeku daš ribu, nahranit ćeš ga za taj dan. A ako čovjeka podučiš da lovi ribu, (na)hranit ćeš ga za cijeli život.” Vaše prisustvo među našim pripadnicima osposobljava ih i educira kako bi svi bili čuvari ovih vrijednosti i za sebe i za druge.

Uloga kapelana u obučavanju i educiranju je veoma važna. Toga sam postala svjesna dok sam bila komandir u Centru za obuku i edukaciju naučivši razliku između obuke i edukacije, kao i njihovom značaju. Dok traje obuka, pripremamo se za ono što je izvjesno. Treninzi izgrađuju navike i daju odgovore kako uočiti razliku između života i smrti. Prva pomoć i obuka u gašenju požara dobri su primjeri u tome. S druge strane, edukacija nas priprema na ono što nije izvjesno. Dok se educiramo o stilovima vođenja, vojne strategije ili planiranja, naš um pripremamo i sposobnosti

usmjeravamo na to kako odgovoriti na neočekivano, i to na misaon, dosljedan i efektivan način. Uočila sam da su kapelani učitelji i u jednom i u drugom, i u obuci i u edukaciji. Oni neumorno rade na tome da pomognu pripadnicima da prihvate aspekte duhovne izvjesnosti, ali i da ih poduče tehnikama kako da odgovore na ono što je neizvjesno. Dok sam upravljala Centrom za obuku i edukaciju, moj štab je činilo osamdeset ljudi, čiji je zadatak bio da obuči i educira približno četiri hiljade studenata godišnje. Od spomenutih osamdeset, sedamdeset su bili civilni instruktori, potom ljudi koji su brinuli o izradi nastavnog plana i programa, audio-vizuelni tehničari i administratori. Sa sobom sam imala samo dva oficira. Jedan je bio moj zamjenik, a drugi kapelan. Kapelan je učvrstio moje razumijevanje razlike između obuke i edukacije. Svakodnevno sam promatrala kako predano učestvuje u obučavanju i educiranju naših pripadnika i studenata. Aktivno je saradivao s našim glavnim direktorom za psihičko zdravlje, što je rezultiralo uspješnim završetkom studija naših studenata. Mi imamo mnogo mladih pilota koji su pohađali naše akademije, a koji su patili od posttraumatskog stresa i povremeno neki aspekt nastavnog plana i programa znao bi izazvati njihove emocionalne odgovore. Kroz povezanost sa studentima od prvog dana i saradnju s lokalnom zdravstvenom zajednicom, kapelan, naši instruktori i ostali dijelovi štaba omogućili su najbolju pomoć našim studentima. Podrškom i intervencijom, vjerujemo da smo troje od njih spasili od suicidalnih namjera tokom mog boravka u Centru.

Na preporuku kapelana, odmah na početku mog djelovanja u Centru, razvila sam naviku komuniciranja s njim. Stalno mi je davao nove mogućnosti, opcije i zaduženja koja su se odnosila na stvari vjere. Postao je povjerljiv i veoma vrijedan savjetnik. Dok bih savladavala izazove u ljudskim resursima, slušao bi me i podsticao moja razmišljanja u donošenju

teških odluka. Postao je važan moralni indikator u štabu i među studentima.

Zašto sam se ovoliko zadržala na izdržljivosti i fizičkim sposobnostima, obuci i edukaciji? Zato što želim ukazati na važnost službe kojom se vi bavite.

A sada se vraćam na ono što je tema ovogodišnje konferencije: *Pravedan rat i pravedan mir* – fokusirajući se na ono što generira mir. Kada (individualno ili kolektivno, kao narod ili savez) svim ljudima želimo biti sve, onda se to najčešće završava gubljenjem postojećih sposobnosti, a vrijeme i resursi bivaju pogrešno usmjereni i potrošeni. Bivši američki Sekretar za odbranu Jim Mattis razumio je ovo i zbog toga formirao Fondaciju naše vojne i odbrambene strategije, uključujući tu i Predsjednikovu strategiju za nacionalnu sigurnost. Ovi strateški dokumenti sazrijevali su u posljednje četiri godine i omogućili Sjedinjenim Američkim Državama da definiraju svoju viziju, postave ciljeve i strategije, poslože linije rada i selektiraju aktivnosti, mogućnosti i ulaganja koje nas čine sposobnim za borbu i upotrebu moći da budemo snažan NATO saveznik i partner.

I zato, Američka komanda za Evropu podržava naše saveznike i partnere u odbrani euroatlantskog regiona. Kolaboracijski rad omogućava nam da prepoznamo maligne

utjecaje, da osujetimo aktivnosti koje vode konfliktu i, konačno, uspješno savladamo protivnika. Obukom, planiranjem i integriranjem naših vojnih kapaciteta donosimo još jedan dan mira. Ovo zahtijeva konstantan i neumoran rad. Ali, čineći to, čuvamo suverenitet, demokratiju, slobodu i na pravilima uspostavljen red.

Kao vrhovni komandant Saveza ili komandant EUCOM-a, general Tod Daniel Wolters podsjeća nas da smo mi stalno u poslu koji se zove postizanje mira. To činimo zbog jačanja našeg saveza i partnerstva. Naše različite udružene vojske regionu donose vojnu moć koja se očituje kroz međusobno komplementiranje snaga i ublažavanje područja slabosti. Kada svaka zemlja dijeli odgovornost za kolektivnu odbranu, onda smo zajedno mnogo jači. Isto se može kazati i za snagu religijske različitosti. Prakticiranje vjere daje podršku našim pripadnicima kroz izgradnju fizičkih sposobnosti i izdržljivosti.

Obilježavanje 31. Međunarodne konferencije za rukovodioce vjerskih službi u vojsci je svijetao primjer ljepote, snage i mogućnosti sadržanih u religijskoj različitosti i službama koje zajedno sa svojim pripadnicima i liderima kreirate. Iskreno se nadam da vam je ova konferencija pružila mogućnost da se odmorite, dobijete

novu energiju za rad, uspostavite nove kontakte, i nanovo afirmirate svoju posvećenost ovom važnom poslu.

Čini se prigodnim završiti ovaj govor citatom Thomasa Mertona koji, vjerujem, mnogi poznajete. Za one koji ga ne poznaju, Thomas Merton je živio u 20. stoljeću i bio je američki monah, pisac, teolog, društveni aktivista i učenjak komparativnih religija. Tokom svog života objavio je više od pedeset knjiga koje su prevedene na više od trideset jezika, a nakon njegove smrti mnoga njegova djela objavljivana su kroz časopise i druge prigodne načine. Zbog njegovog pristupa, pripisuju mu se mnoge važne zasluge, a jedna od najvažnijih je ta što je duhovnost približio svakom vjerniku. Bio je istinski čuvar duhovnosti. On kaže: "Mi nismo u miru jedni s drugima zato što nismo u miru sa sobom, a nismo u miru sa sobom zato što nismo u miru s Bogom."

Svaki od vas doprinosi da imamo mir u vašim vojskama i narodima, ali i mir s partnerima i saveznicima budući da usmjeravate i olakšavate put mira s Bogom, mira u nama samima i mira jednih s drugima.

Hvala vam što služite Bogu, vašem narodu i vojsci.

*S engleskog preveo:
Muhamed Okić*

الموجز

دور الدين في الجيش - تجرّبي

جيسيكا ميران

اليوم، عندما يشهد العالم كل هذه الحروب التي تُستخدم فيها أنظمة وأسلحة متطورة مدمرة، فتُزهق فيها آلاف الأرواح وتُدمر معالم التراث الثقافي العالمي، تُثار من جديد مسألة الأخلاق والمبادئ التي يقوم عليها عمل الجيش. يستعرض هذا المقال تجربة جنرال أمريكي وفهمه لأهمية الخدمة الدينية في الجيش. يبدو هذا النص مثيرا للاهتمام وذا أهمية خاصة إذا أخذنا في الاعتبار أن الخدمة الدينية في وزارة الدفاع والقوات المسلحة في البوسنة والهرسك قد شكّلت وتمت صياغتها وفقا لنموذج إنشاء وتشغيل الخدمة الدينية في جيش الولايات المتحدة.

الكلمات المفتاحية: الجيش، الدين، القسيس، رجل الدين في الجيش.

Abstract

THE ROLE OF RELIGION IN THE MILITARY – MY EXPERIENCE

Jessica Meyeraan

Today, as wars proliferate around the world using destructive sophisticated systems and weaponry, resulting in the loss of thousands of human lives and the destruction of monuments of global cultural heritage, the question of morality and ethical principles guiding military operations arises anew. This paper presents the experience of an American general and her understanding of the significance of religious service in the military. The text is particularly interesting and significant given that the religious service within the Ministry of Defence and Armed Forces of Bosnia and Herzegovina was established and structured based on the model of the United States military chaplaincy.

Keywords: military, religion, chaplain, religious officer in the military